

50180 - Oturarak namaz kılmanın ruhsatı, nasıl ölçülür?

Soru

Hangi durumlarda hastanın oturarak namaz kılması caiz olur? Zira şiddetli zorluk olmasıyla birlikte ayakta durabilir.

Detaylı cevap

(50684) nolu sorunun cevabında “kıyam, farz namazının bir rüknüdür. Böylece ayakta durabilen kimsenin oturarak namaz kılması geçerli değildir. Fakat bu rükün diğer vaciplerde olduğu gibi mazeretin varlığından düşer.” Geçmektedir.

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi:

Farz namazında ayakta duramayan kimsenin oturarak kılacağı ve tekrar etmeyeceğine dair ümmet icma etmiştir. Mezhep alimleri şöyle dediler: Bu namazın sevabı ayakta kılınan namazından daha az olmaz. Çünkü o kişi mazeretlidir. Buhari sahihinde Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Bir kul hastalandığında veya yolculuğa çıktığında, sağlıklı ve yerleşik olduğunda yaptığı amellerin sevabı kendisine yazılır” (el Mecmu 4/201)

Bununla birlikte kıyamın vacipliğini düşüren ve oturarak namaz kılmanın caiz olmasına neden olan kriterler şöyledir:

1-Ayakta durmaktan aciz olmak

2-Ayakta durulduğunda hastalığın ileri gitmesi

3- Şifanın gecikmesi

4-Ayakta durmak, hüşuu giderecek şekilde şiddetli olması

Şayet meşakkat ve zorluk yukarıda açıklanan durumdan daha düşükse oturarak kılmak caiz değildir.

İmran bin Husayn Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Bende basur hastalığı vardı, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e bu durumda kılınacak namaz şeklini sorduğumda şöyle cevap verdi: " Ayakta namaz kıl, gücün yetmezse oturarak kıl, buna da gücün yetmezse bir yana uzanarak kıl". (Buhari 1117)

El Hafız şöyle dedi:

"gücün yetmezse" sözcüğü gereği hasta ayakta duracak takati olmadığı takdirde oturur. Bu görüş İyaz, Şafii, Malik, Ahmed ve İshak'tan rivayet etmiştir. Oturarak kılmak için tamamen gücü yetmemesi şart değil. Bilakis meşakkatin varlığı mazeret olarak kabul edilir. Şafii mezhebinde bilindiği gibi gücü yetmemekten maksat ayakta zorla durmaktır. Aynı şekilde hastalığın şiddetlenmesinden endişe etmek de mazerettir. Meşru meşakketlerden biri de gemide baş dönmesi veya ayakta kıldığı takdirde düşüp boğulma tehlikesi varsa oturarak kılabilir...

Tabarani'nin İbn Abbas'tan rivayet ettiği şu hadis, cumhurun görüşünü teyit eder:

"Ayakta kılar, şayet bir meşakkate maruz kalırsa oturarak kılar, bu durumda da meşakkate maruz kalırsa uzanarak kılar. (Fethulbari)

İbn Kudame şöyle dedi:

Şayet namaz kılan kimse ayakta kılabiliyor fakat hastalığın şiddetleneceğinden endişe ediyor veya şifanın gecikmesi söz konusu ise veya şiddetli meşakkate maruz kalıyorsa bu durumda oturarak kılabilir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: " Allah size dinde zorluk kılmamıştır" şüphesiz mazeretli hastaya ayakta kıldırmakta zorluk vardır. Ayrıca Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem yaralandığı zaman sağ tarafı üzerinde namaz kılmıştır. Görünen o ki tamamen ayakta duramaz durumdaydı. Bu durum ona zor gelince kıyamın vacipliği düşer.

Meşakketin kriteri: Hüşüu/huzuru gideren olumsuz durumlar. Hüşü, kalbin sakin ve huzurlu olmasıdır. Şayet kişi ayakta durduğunda hüşü oluşmayacak ve bir an önce rükua gitmesini düşünüyorsa bu durumda oturarak kılması gerekir. (el Şerhul mumti 4/326)

En iyisini Allah bilir.